

491.82

N241

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARIES

STACKS
NOV 19 1975

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

XXI/3

СТО ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ДАНИЧИЋЕВОГ РОЂЕЊА

БЕОГРАД
1975

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXI (нова серија)

Св. 3

САДРЖАЈ

	стр.
СТО ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ДАНИЧИЋЕВОГ РОЂЕЊА	135
Научници и књижевници о Даничићу (припремио МИЛИЈА СТАНИЋ)	137—140
Рјечник хрватскога или српскога језика ЈАЗУ и његов први уредник Ђуро Даничић (ПАВЛЕ РОГИЋ)	141—150
Око неких старосрпских личних хипокористика (РАДОСАВ БОШКОВИЋ)	151—157
Фреквенција сажетих и несажетих облика у зависним падежима заменица <i>мој, твој, свој</i> и <i>који</i> (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	158—166
О једној појави дисимилације у речима страног порекла (<i>конџинџенџи-конџинџенџи</i> и сл.) (СЛОБОДАНКА БОШКОВ)	167—171
И з о р т о е п и ј е :	
Акцент презимена на <i>-овић (-евић)</i> са двосложном и вишесложном осном (МИЛИЈА СТАНИЋ)	172—183
Д и с к у с и ј а :	
(1) Још о акценту презимена на <i>-овић (-евић)</i> (МИТАР ПЕШИКАН)	183—186
(2) Подаци анкете о акценту презимена на <i>-овић (-евић)</i> (средно МИЛОСАВ ТЕШИЋ)	186—193
Х р о н и к а :	
(1) Четврти међународни састанак слависта у Вукове дане	194—195
(2) Награда Радио-телевизије Београд Речнику САНУ	195—196
(3) Оснивање комисије за српскохрватски језик у Радио-телевизији Београд	196—197
С п о м е н и	
Уз годишњицу смрти проф. Миљивоја Павловића	198—199

горијски, тј. тежи се томе да се на творбене моделе примене акценатски типови који су им начелно својствени. То практично значи да акценат презимена у Речнику више представља нормативну сугестију и оцену да је дати нагласак начелно у духу новоштокавског система — него у строгом смислу филолошки податак, конкретно сведочанство.

И настојања да се даље усаврши третман акцената презимена у овом лексикографском делу зависиће од тога колико ће се тачно уочити и идентификовати карактеристични творбени модели и њихове акцентске карактеристике (у структуралном и регионалном смислу), јер се тиме омогућава да дублетски акценат не изостаје тамо где га реално има, као и да се не даје тамо где представља само теријску могућност.

При томе треба имати у виду да ономастика у оваквом речнику општег типа представља специфични, могло би се рећи периферни део речничког фонда, па се од обраде не може очекивати да се упушта у појединости и разрађује особеније појаве у акценту презимена, него ће довољно бити ако се тачно примене начелни продуктивни типови и идентификују реални оквири дублетизма.

М. Пешикан

ПОДАЦИ АНКЕТЕ О АКЦЕНТУ ПРЕЗИМЕНА НА *-ОВИЋ* (*-ЕВИЋ*)

Како у Институту за српскохрватски језик има сарадника из разних крајева наше језичке територије којима је у свести жив акценатски систем родног краја, у оквиру дискусије у стручном клубу (поводом рада М. Станића) спроведена је анкета о акценту презимена на *-овић (-евић)*. Анкетом су од учесника тражени конкретни подаци о наглашавању презимена у њиховом крају, а такође се испитивало њихово категоријско опредељење, тј. како би изговорили презиме одговарајућег склопа (нпр. читајући списак непознатих презимена).

У анкети су дали податке: за Лику *Милка Половина-Десићковић* (скраћеница МП), за Дрвар *Милораг Дешић* (МД), за Мостар *Фахра Мајијашић* (ФМ), за Требиње *Милан Огавић* (МО), за Гацко *Милица Вујанић* (МВ), за Никшић *Пејар Славојевић* (ПС), за Црквичко Поље (Пива) *Милица Раговић-Тешић* (МР), за Горобилје (код Ужичке Пожеге), околна села и златиборски крај *Мирослав Николић* (МН), за Обаде (код Сребренице) *Милораг Симић* (МС), за Љептанско (код Бајине Баште) *Милосав Тешић* (М Т

рину *Живан Лукић* (ЖЛ), за Шабац *Берислав Николић* (БН), за Лајковац *Олиа Банковић-Тодоровић* (ОБ) и за Деспотовац — *Гордана Јовановић* (ГЈ).

Податке за акценат презимена на *-овић* (*-евић*) у крајевима у којима су рођени дали су још и Височанин *Бојдан Дабић* (БД) и Требињац *Рајшомир Салашић* (РС).

У анкети су још учествовали и: Дубровчанка *Тајјана Бајишић*, Београђанка *Даринка Горџан-Премк* (ДГ), *Олиа Цвијић* (околина Београда) и Новосађанка *Слободанка Бошков*. (Ове три учеснице анкете дале су само податке за категоријско опредељење).

Ево најпре засведочених података о акценту презимена на *-овић* (*-евић*) у крајевима у којима су рођени учесници анкете:

Лица: *Будисављевић*, *Влаисављевић*, *Вукмировић*, *Дамјановић*, *Ивановић*, *Мајсџоровић*; *Булајовић*, *Радјковић* (МП);

Дрвар: *Рађеновић*; *Војиновић*, *Келечевић*, *Миланковић*, *Миланшиновић* (МД);

Високо: *Васиљевић*, *Драгишиновић*, *Јовановић*, *Милановић*; *Вукићевић*, *Голубовић*, *Јовашевић*, *Јоксимовић*, *Карамехмеџовић*, *Свијединовић* (БД);

Мостар: *Аиановић*, *Васиљевић*, *Вукашиновић*, *Габричезић*, *Главадановић*, *Ивановић*, *Јовановић*, *Кокотиновић*, *Милинковић*, *Новићевић*, *Павлековић*, *Сардановић*, *Селимовић*; *Бакамовић*, *Демировић*, *Дилберовић*, *Јусуфовић*, *Мијашиновић*, *Муслибеџовић*, *Оручевић*, *Радуловић*, *Рицановић*, *Садиковић*, *Салаховић*, *Сеферовић*, *Тдиузовић*, *Фазлибеџовић*, *Хасанбеџовић*, *Хаџиџмеровић*, *Хусрефовић*, *Џаферовић*; *Маршиновић* = *Маршиновић*, *Милићевић* (муслиманско), *Милићевић* (каатоличко) (ФМ);

Требиње: *Булајовић*, *Даниловић*, *Ђукановић*, *Иванковић*, *Прдјановић*, *Радуловић*, *Раичевић*, *Шћепановић* (МО);

Требиње и околина: *Вукосављевић*, *Вуксановић*, *Драјељевић*; *Авдаловић*, *Вујадиновић*, *Вукојевић*, *Вучуровић*, *Глдићевевић*, *Давидовић*, *Дамјановић*, *Јокановић*, *Љејојевић*, *Мариновић*, *Масиловић*, *Мушићовић*, *Окиљевић*, *Пешићјевић*, *Тејавчевић*, *Тешановић*, *Тдмановић* (РС);

Гацко: *Масиловић*; *Видојевић*, *Зиројевић*, *Јанђушевић*, *Милошевић*, *Окиљевић*, *Тејавчевић* (МВ);

Никшић: *Даниловић*, *Јовановић*, *Милошевић*, *Радовановић*, *Стефановић*, *Шћепановић*; *Булајовић*, *Велимировић*, *Величковић*, *Вилд-*

шијевић, Вујиновић, Ђукановић, Ђвановић, Јањушевић, Јџксимовић, Мајксимовић, Мијајшовић, Мићуновић, Ошашевић, Радојевић, Радуловић, Радуновић, Раичевић, Савићевић, Секуловић (ПС);

Црквичко Поље: *Блдијевић, Вџиновић, Давидовић, Даниловић, Живановић, Ђвановић, Јџкановић, Милошевић, Мићуновић, Обрадовић, Прџџановић, Радуловић, Раичевић, Тџдоровић (МР);*

Горобиле, околна села и златиборски крај: *Вучићевић, Јаковљевић, Рагосављевић; Вџџковић, Вилдишијевић, Вукџишиновић, Гџврилиовић, Димитријевић, Јџксимовић, Радојевић, Радуловић, Ракићевић, Сидџановић (МН);*

Обади: *Вокановић, Вукановић, Ивановић, Јовановић, Максимовић, Милоџановић, Проџановић, Рагивџјевић (МС);*

Љештанско: *Васиљевић, Вукосављевић, Миливџјевић, Милошевић; Бџићевић, Гџврилиовић, Глџиоријевић, Давидовић, Дрџџловић, Ђвановић, Кџсмановић, Мајксимовић, Милицављевић, Сидџојевић, Сидџојевић; Вилошџјевић = Вилдишијевић, Јовановић (понекад и: Јџвановић), Рагџановић = Рагџановић, Тџџровић = Тџдоровић (Тџдоровић) (МТ);*

Поцерина: *Јовановић, Милоџановић, Сшеџановић, Триџуновић; Гџврилиовић, Дрџџјевић, Ђукановић, Јџксимовић, Мајксимовић, Урошевић (ЖЛ);*

Шабац: *Алимџијевић, Вучићевић, Гавриловић, Драџушџновић, Иванџковић, Јовановић, Кузмановић, Милаџиновић, Милџенковић, Милџџковић, Милошевић, Млаџеновић, Рагивџјевић, Рагџановић, Рагосављевић, Савићевић, Триџиновић; Вџеличковић, Ђукановић (БН);*

Лајковац: *Живоџиновић, Милоџановић, Рагџановић; Вџеличковић, Ђвановић, Јџвановић (ОБ);*

Деспотовац: *Аврамовић, Веселиновић, Јевремовић, Јосифовић, Љубисављевић, Милановић, Милорџдовић, Милосављевић, Обрџдовић, Пеџтронџјевић, Рагисављевић (ГЈ).*

Неће бити сувишно да наведемо и податке о опредељењу учесника, које ћемо дати у табели, означајући са А тип са превученим акцентом (*Јовановић*), са Б друге типове (наклон на основно име), а са = неопредељеност, тј. допуштање једног и другог типа. У случајевима кад је учесник анкете био неодлучан у опредељењу, у табели ће, на одговарајућем месту, бити празан простор, белина.

	МП	МД	ТБ	ФМ	МО	МВ	ПС	МР	МН	МС	МТ	ЖЛ	ВН	ОБ	ГЈ	ДГ	ОЦ	СБ
Радовљевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Будисаљевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Јаковљевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Вилогијевић	А	А	А	А	А	Б	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Димитријевић	А	А	А	А	А	А	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Алипијевић	А	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Миливојевић	А	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Радиојевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Ралојевић	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б
Радаковић	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б
Стојаковић	Б	Б	Б	Б	Б	=	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	=
Милековић	Б	А	А	=	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	=
Вучковић	Б	А	А	Б	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	=
Милојевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Васиљковић	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Иванковић	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Милековић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А

	МП	МД	ТЕ	ФМ	МО	МВ	ПС	МР	МН	МС	МТ	ЖЛ	БН	ОБ	ГЈ	ДГ	ОЦ	СБ
Јањаковић	=	Б	=	Б	Б	Б	Б	=	Б	Б	Б	=	Б	Б	Б	Б	Б	А
Милацковић	=	Б	=	Б	Б	Б	=	=	Б	А	Б	Б	Б	Б	Б	Б	=	Б
Величковић	=	А	=	Б	Б	А	Б	=	Б	Б	=	Б	Б	Б	Б	Б	Б	А
Милашковић	=	А	=	Б	Б	А	=	=	Б	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б
Даниловић	А	Б	А	Б	А	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Гавриловић	А	А	А	А	А	А	=	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Секуловић	Б	Б	А	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	А	Б	А	Б	А	Б	Б	=
Радуловић	=	А	Б	Б	=	Б	Б	Б	А	А	А	Б	Б	А	Б	=	=	=
Јоксимовић	=	Б	А	Б	Б	А	Б	Б	Б	Б	=	А	Б	Б	А	Б	А	=
Максимовић	А	А	А	Б	=	А	Б	Б	Б	=	=	А	=	А	А	Б	А	=
Ђукановић	А	=	А	Б	=	А	Б	Б	=	А	=	А	А	А	А	Б	А	А
Ивановић	А	=	А	А	А	А	Б	=	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Јовановић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Кузмановић	А	А	А	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Продановић	А	А	А	А	Б	А	А	=	=	А	А	=	Б	А	А	Б	А	А

	МП	МД	ТВ	ФМ	МО	МБ	ПС	МР	МН	МС	МТ	ЖЛ	БН	ОБ	ГЈ	ДГ	ОЦ	СБ
Стевановић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Шћепановић	А	А	А	А	Б	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Миловановић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Радовановић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Младеновић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Комненовић	А	А	А	А	=	А	=	А	Б	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Миљеновић	А	А	А	Б	=	А	=	=	Б	Б	А	А	А	А	А	=	А	А
Горчиновић	А	А	А	Б	Б	А	Б	=	=	Б	А	А	А	А	А	=	А	А
Војновић	Б	Б	А	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	А	Б	Б	А
Милединовић	А	А	А	А	А	А	А	А	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Драгутиновић	А	А	А	А	А	А	А	А	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Микашиновић	А	А	А	А	А	А	А	А	Б	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Радунковић	Б	А	А	Б	=	=	Б	=	=	Б	А	А	А	А	А	Б	Б	=
Миђуновић	Б	А	Б	Б	Б	=	Б	Б	Б	Б	А	А	Б	А	А	Б	Б	А
Трифунковић	Б	А	А	А	А	А	А	=	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Вукмировић	А	А	А	А	=	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Љубомировић	А	А	А	А	=	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Велимировић	А	А	А	А	А	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А

	МП	МД	ТБ	ФМ	МО	МВ	ПС	МР	МН	МС	МТ	ЖЛ	БН	ОБ	ГУ	ДГ	ОЦ	СБ
Булатовић	Б	А	А	Б	Б	=	Б	Б	Б	А	=	Б	Б	А	А	Б	Б	=
Мијагових	Б	А	А	Б	Б	А	Б	Б	Б	=	А	Б	Б	Б	А	Б	=	=
Вучићевић	А	А	А	А	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Савићевић	А	А	А	А	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Вулчевић	А	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Раичевић	А	А	А	А	Б	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	Б	А	А	А
Радичевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Живанчевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Миланчевић	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Оташевић	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Драгашевић	А	А	А	А	А	А	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Милешевић	А	Б	А	Б	А	А	А	=	А	А	=	А	А	=	А	=	А	=
Врађешић	А	Б	А	Б	=	А	А	А	А	Б	А	А	А	А	А	А	А	А
Вујошевић	А	А	А	Б	А	А	=	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	=
Милошевић	А	Б	А	Б	А	А	=	Б	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Радушевић	А	А	А	А	А	А	А	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
Јањушевић	А	А	А	А	А	Б	Б	=	=	А	А	А	А	А	А	А	А	А

Из једних и других података види се да би било занимљиво даље испитивање територијалног распореда разматраних типова, као и зависност репартиције од склопа презимена. Ипак и оваква импровизирана анкета омогућава неке прелиминарне констатације. Нпр. што се тиче опредељења учесника анкете за превучени или непревучени акценат у презименима на *-овић (-евић)*, може се закључити:

а) Тенденција уопштавања превучених акцената ни у Србији не обухвата све склопове. Она није обухватила нпр. тип *Радојевић*, нити је превучени акценат доминантан у презименима на несонантни сугласник + *-ковић (Јањаковић и сл.)*, а и у типу *Радаковић* добро се чува непревучени акценат;

б) Појаве уопштавања превучених акцената нису никако ограничене на учеснике анкете из Србије. Практично је опште опредељење за превучени акценат у презименима типа *Радослављевић (Јаковљевић)*, у презименима на сонантни сугласник + *-ковић, -чевић (Милојковић, Живанчевић и сл.)*, у типовима *Стевановић, Миловановић*, а у знатној мери превучени се акценат јавља у презименима типа *Вилошијевић, Миладиновић, Вучићевић, Рагичевић* и др.

Сређо Милосав Тешић